

K. MICKEVIČIAUS LEIDYKLA „BRIEDIS“

Parodų g. 4, 04133 Vilnius, tel. (8 5) 270 6479, faks. (8 5) 270 6627, el. p. info@briedis.lt, www.briedis.lt
Juridinių asmenų registras. Kodas 120275624. PVM mokėtojo kodas 202756219

Nacionalinei švietimo agentūrai

BENDROJO UGDYMO DALYKO VADOVĖLIO TURINIO KOKYBĘ PATVIRTINANTI DEKLARACIJA

2023-08-02

(data)

Patvirtiname, kad bendrojo ugdymo dalyko vadovėlis

Ignas Kapleris, Anželika Laužikienė, Antanas Meištas, Karolis Mickevičius, Robertas Ramanauskas,
Živilė Tamkutonytė-Mikailienė, LAIKAS 9, istorijos vadovėlis 9 kl., 2023 m.

autorius (- iai), pavadinimas, dalykas, klasė, metai, serija)

atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo II skyriuje nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus. Bendrojo ugdymo dalyko vadovėlį vertino:

1. _____ istorijos vyr. mokytojas Faustas Meškuotis
(vertintojo vardas, pavardė)
2. _____ istorijos mokytojas metodininkas Rimantas Garuolis
(vertintojo vardas, pavardė)
3. _____ istorikas prof. dr. Benediktas Šetkus
(vertintojo vardas, pavardė)

Teikėjas patvirtina, kad deklaracijoje pateikta informacija yra teisinga.

Leidyklos „Briedis“ direktorius Karolis
Mickevičius

(teikėjo juridinio asmens atstovo pareigos, vardas ir
pavardė; teikėjo fizinio asmens vardas, pavardė)

_____
(parašas)

Istorijos vadovėlis – Laikas, 9 klasei, I dalis. Autoriai: Ignas Kapleris, Antanas Meištas, Karolis Mickevičius, Anželika Laužikienė, Robertas Ramanauskas, Živilė Tamkutonytė-Mikailienė.

Leidykla Briedis (2023 m.).

VERTINIMAS

Remiantis 2022 m. patvirtinta istorijos bendrąja programa parengtas atnaujintas vadovėlis. Parengtas pačiu laiku kaip pagalbinė priemonė mokytojams dirbant su mokiniais, siekiant įgyvendinat programos tikslus, uždavinius bei ugdant įvairias mokinių kompetencijas.

Istorijos vadovėlio ypatumai:

- aiški struktūra: keturi skyriai (I-IV), skyriaus santrauka, istorija aktyviai ir žinių pasitikrinimas „Žinau, moku, galiu“;
- 42 temos ir 8 temos skirtos 30 proc. mokytojo nuožiūra pasirenkamų pamokų;
- pateikiami 2 tiriamieji darbai – projektinė veikla, skirta Lietuvos dvarų ir lietuvių tautinio atgimimo vietų paveldui tirti;
- „istorija aktyviai“ (10 temų) skirta praktinei veiklai išbandyti;
- skyriaus santrauka skirta išėitai medžiagai pasikartoti ir pagilinti žinias, „praeitis dabartyje“ padės mokiniui suvokti istorijos praeities aktualumą dabartyje;
- „Žinau, moku, galiu“ pateikiamos užduotys istorinėms asmenybėms, sąvokoms apibūdinti, orientuotis istorinėje erdvėje ir laike. Atskiros užduotys skirtos istorijos šaltiniams nagrinėti, istorijos įvykiams vertinti, mokinių kūrybiškumui ugdyti. Įsivertinimas skirtas mokiniui pasitikrinti, kaip jis įsisavino tam tikras žinias ir kompetencijas.
- kiekviena tema pradedama pavadinimu, trumpu įvadu ir klausimu;
- tekstas aiškus, suprantamas, padedantis mokiniui įsigilinti ir išmokti konkrečią temą;
- tekste paryškintos svarbiausios datos, istorinės asmenybės ir sąvokos, kurias mokinys privalo žinoti;
- pagrindinis temos tekstas suskaidytas į kelias potemes, padeda dar giliau suvokti temą;
- temos teksto suvokimą papildo iliustracijos, schemos, lentelės, žemėlapiai su klausimais;
- laiko juosta padeda orientuotis istoriniame laike;
- tekste pateikiamos paryškintos svarbiausios asmenybės ir jų biografija;
- tekste pateikiamos paryškintos sąvokos paaiškinimas;
- rašytinis šaltinis – pateikiami istorijos šaltiniai arba tekstų ištraukos padės mokiniui pažinti istoriją iš pirminių šaltinių;
- istorija iš arčiau – istorijos įdomybė, išplečianti temos medžiagą ir skatinanti mokinius domėtis istorija;
- temos pabaigoje užduotys suskirstytos į paprastą, vidutinio sunkumo, sudėtingą, skirtą darbui poromis ar grupėmis.
- vadovėlio pabaigoje pateikiama Pasaulio, Europos ir Lietuvos laiko juosta padedanti suvokti mokamojo laikotarpio faktus.

Apibendrinant galima teigti, kad Istorijos vadovėlis – Laikas, 9 klasei, I dalis pilnai atitinka bendruosius ir specialiuosius vadovėlių reikalavimus.

(Parušas)

(Vardas, pavardė)

Laikas: Istorijos vadovėlis 9 klasei, I dalis

Ignas Kapleris, Antanas Meištas, Karolis Mickevičius, Anželika Laužikienė, Robertas Ramanauskas, Živilė Tamkutonytė-Mikailienė (leidykla *Briedis*, 2023).

VERTINIMAS

Istorijos vadovėlis yra parengtas atsižvelgiant į 2022 m. patvirtintą istorijos bendrąją programą, kuria reglamentuojamas istorijos dalyko turinys, ugdymo tikslas ir uždaviniai, taip pat ugdomos kompetencijos. Kadangi patvirtintoje programoje 9 (I gimnazijos) klasėje Naujųjų laikų istorijos turinys nepatyrė didelių pokyčių, todėl naujai parengtame vadovėlyje laikomasi ankstesnių metų leidyklos *Briedis* istorijos vadovėlių sudarymo praktikos: tekstas nėra sudėtingas, pateikta daug įvairių rūšių šaltinių ir daug užduočių bei klausimų. Visa tai atveria plačias galimybes mokytojams pasirinkti tinkamiausias mokymo, o mokiniams – mokymosi veiklas. Kita vertus, vadovėlis yra papildytas naujais elementais, kuriuos lemia dabarties ugdymo ypatumai ir nustatyti reikalavimai vadovėliams.

Mano požiūriu vadovėlis atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo antrame skyriuje keliamus reikalavimus (patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-1005 redakcija).

Atskirai norėčiau paminėti keletą vadovėlio naujovių, lyginant su ankstesne jų rengimo praktika.

- 1) Vadovėlyje yra pateiktos 42 temos (medžiaga pamokoms pagal programą) ir 8 temos, kurios skirtos 30 proc. mokytojo nuožiūra pasirenkamų pamokų.
- 2) Kiekvienai pamokai skirtos užduotys suskirstytos į tris lygius (nuo patenkinamo iki aukštesniojo lygio), taip pat jos skirtos darbui poromis ir grupėmis.
- 3) Vadovėlyje sistemingai siūloma skirti užduotis, skatinančias mokinius susirasti ir tyrinėti įvairius istorijos išteklius (bibliotekose, muziejuose, internete).
- 4) Pateiktos sudarytos atmintinės, kurios pasitarnauja mokant(is) nagrinėti įvairius istorijos šaltinius ir tuo būdu plėtojant(is) įvairaus pobūdžio gebėjimus („Istorija aktyviai“).
- 5) Kadangi naudojama santykinai daug to laikotarpio meno kūrinių, todėl yra dažnai paaiškinta, kas tame kūrinyje yra pavaizduoti (iškilios asmenybės, simboliai ir kt.).
- 6) Pateikta kiekvieno skyriaus santrauka, kuri turi pasitarnauti susisteminant skyriaus medžiagą. Taip pat pateikta mokiniams savo žinių ir gebėjimų įsivertinimo sistema („Žinau, moku, galiu“).
- 7) Kiekviena tema (pamoka) pradedama trumpu įvadu ir klausimais, kuriais siekiama sudominti mokinius šia tematika.

Pastangos įnešti naujovių kai kuriais atvejais gali būti vertinamos ne vienareikšmiai. Tuo būdu siekis laikytis aiškios sistemos arba panašaus turinio veiklų (pvz., skiriant užduotį surasti savarankiškai medžiagos internete arba bibliotekoje ir parengti pranešimą klasės draugams) gali būti traktuojamos kaip per dažnai pateikiamos arba per mažai motyvuojančios mokinius. Gali būti, jog kiekvienos temos glaustame įvade, skyriaus santraukoje ar įsivertinimo dalyje galima sutelkti dėmesį ir į kitus akcentus. Neabejotinai sudėtinga yra numatyti kiekvienos užduoties sudėtingumo lygį. Visa tai lemia daugelis veiksnių ir asmenine patirtimi grįstas požiūris.

Apibendrinant išsakytus pastebėjimus noriu pažymėti, kad vadovėlis atitinka keliamus reikalavimus.

Prof. dr. Benediktas Šetkus

2023 m. rugpjūčio 1 d.

I BENDRA INFORMACIJA APIE VADOVĖLĮ

Pavadinimas: Laikas. Istorijos vadovėlis 9 klasei. I dalis.

Autoriai: Ignas Kapleris, Antanas Meištas, Karolis Mickevičius, Anželika Laužikienė, Robertas Ramanauskas, Živilė Tamkutonytė-Mikailienė.

Leidykla, metai: Briedis, 2023.

II VADOVĖLIO TURINIO VERTINIMAS

Vadovėlis parengtas pagal 2022 m. patvirtintas Bendrąsias ugdymo programas. Viso vadovėlio (I ir II dalių) turinį sudaro 42 temos, suskirstytos į septynis skyrius. Pirmosios dalies keturiuose skyriuose yra 22 temos.

Privalumai

- Vadovėlyje naudojama įvairių sutartinių ženklų sistema. Ji paaiškinta pirmuosiuose puslapiuose.
- Išlaikomas vienodas stilius ir forma – vienodai žymimos veiklos, užduotys, klausimai, yra aiškus skyrių ir temų skirstymas.
- Kiekvienas skyrius pradedamas iliustruotu motyvuojančiu įvadu, siekiant mokiniams patraukliai pristatyti pagrindines skyriaus temas, nagrinėjamus istorinius procesus, įvykius, asmenybes, sąvokas.
- Trumpos apžvalgos pateikiamos ir temų pradžioje – glaustai nusakoma laikotarpio istorinė situacija, formuluojami pagrindiniai mokinius motyvuojujantys klausimai.
- Puslapiai nėra perkrauti tekstu, išvengta enciklopedinio stiliaus dėstymo.
- Mokymo priemonė vizualiai yra patraukli. Tekstai papildyti paveikslais, fotografijomis, tiksliais žemėlapiais, schemomis, diagramomis su aprašais. Svarbu tai, kad ši medžiaga siūlo daug galimybių dirbti klasėje, padeda ugdyti(s) kompetencijas temos pabaigoje esančiais klausimais ir užduotimis.
- Laiko juostose parodyti svarbiausi procesai ir įvykiai, numatyti Istorijos bendrojoje programoje.
- Kiekvienoje temoje yra 2-3 rašytinių šaltinių ištraukos, išskirtos spalviniu fonu, ir su jais susietos užduotys.
- Temų medžiaga papildyta istorijos įdomybėmis „Istorija iš arčiau“, skatinančiomis mokymosi motyvaciją.
- Yra įvairių užduočių individualiai ir grupinei veikloms, darbui su skaitmenine informacija. Užduočių darbo poromis ir grupėse dėka yra tinkamai ugdomi socializacija ir dalyvavimas.
- Papildomai veiklai autoriai pateikė pasiūlymus – „Istorija aktyviai“ su darbo veiksmų nurodymais, klausimais, užduotimis bei po vieną-dvi temas, pažymėtas „+“ ženklu.
- Skyrių pabaigoje mokiniai ras temų santrauką ir mokymosi motyvaciją skatinančius „Praeitį dabartyje. Ką paveldėjome?“.
- Apibendrinamojo kartojimo („Žinau, moku, galiu“) užduotys, kurios suskirstytos į grupes, skatina įsivertinti savo žinias (*apibūdinti, įvertinti, paaiškinti, palyginti* ir pan.), supratimą, gebėjimus ir nuostatas.

Pasiūlymai

- Pageidautina, kad kartojimo užduotyse datos ir sąvokos būtų pateikiamos tik tos, kurios nurodytos programoje (pavyzdžiui 42 p. prašoma rasti, kada išleistas pirmasis *Enciklopedijos* tomas, 156 p. – paaiškinti *Manifestacija, Rekrutų prievolė*).

- Temų paraštėse pagalbines (tekstą paaiškinančias, programoje nenurodytas) sąvokas taip pat būtų geriau matyti pažymėtas kitaip, pavyzdžiui, tik kursyvu, o ne spalva (pavyzdžiui, 143 p. *Baltieji, Raudonieji*).

Išvados

Vadovėlyje atsižvelgta į Istorijos bendrosios programos reikalavimus. Tekstų, iliustracijų, klausimų ir užduočių visuma padeda ugdyti(s) visas programoje numatytas bendrąsias kompetencijas, atitinka jos 27 punkte nurodytą turinio apimtį.

Medžiaga pritaikyta ugdyti(s) pagrindines demokratinės visuomenės vertybes: skatina tolerantiškai vertinti ir gerbti skirtingų rasių, kultūrų, etinių grupių, tautų, religijų, lyties, amžiaus grupių, specialiųjų poreikių žmones, yra nešališka lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ir įsitikinimų atžvilgiu, skatina suvokti skirtingų tautų kultūros tradicijas ir jas plėtoti.

Vadovėlis atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. V-755 (Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. liepos 24 d. įsakymo Nr. V-1005 redakcija) nuostatas.

Rimantas Garuolis, istorijos mokytojas metodininkas

2023 m. rugpjūčio 2 d.